

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.018.02.2022

Pani
Marta Frankowska
Dyrektor Samodzielnego Publicznego
Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej
w Lęborku

Samodzielny Publiczny Specjalistyczny
Zakład Opieki Zdrowotnej w Lęborku
ul. Juliana Węgrzynowicza 13,
84-300 Lębork

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/048 – Funkcjonowanie szpitali powiatowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lęborku ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marta Frankowska, Dyrektor Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lęborku ² , od dnia 1 grudnia 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja i realizacja świadczeń zdrowotnych. 2. Sytuacja ekonomiczno-finansowa szpitala.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022 (I półrocze) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli zdarzenia mające wówczas miejsce miały wpływ na kontrolowany okres.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alicja Szczepaniak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/130/2022 z 6 września 2022 r. 2. Radosław Sobuś, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli: nr LGD/116/2022 z 11 sierpnia 2022 r. oraz nr LGD/132/2022 z 7 września 2022 r. 3. Krzysztof Holli, specjalista kontroli państwowej upoważnienia do kontroli: nr LGD/152/2022 z 30 września 2022 r.

(akta kontroli str. 1-3 i 1802)

---

¹ Dalej: SPS ZOZ w Lęborku.

² Dalej: Dyrektor SPS ZOZ w Lęborku.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

SPS ZOZ w Lęborku w latach 2020-2022 (I półrocze) był zorganizowany i realizował świadczenia zdrowotne w sposób prawidłowy i zgodny z obowiązującymi przepisami.

Sytuacji ekonomiczno-finansowa jednostki, w całym okresie objętym kontrolą była trudna (ujemny wynik finansowy jednostki), jednak SPS ZOZ w Lęborku w pełni realizował zadania statutowe.

SPS ZOZ w Lęborku posiadał aktualny i zgodny ze stanem faktycznym wpis do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą. W Regulaminie organizacyjnym określono wszystkie wymagane elementy, a komórki organizacyjne wymienione w tym dokumencie faktycznie funkcjonowały. Jednostki/komórki wymienione w Księdze rejestrowej były zgodne z danymi wynikającymi z Regulaminu organizacyjnego za wyjątkiem danych dotyczących funkcjonowania Poradni (gabinetu) Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej w Łebie. Wniosek o wpis do Rejestru zakończenia działalności przez tę komórkę organizacyjną w 2020 r. SPS ZOZ w Lęborku złożył po 93 dniach od zmiany, a wniosku o zakończenie działalności w 2021 r. skontrolowana jednostka nie złożyła.

Pacjentom udzielano informacji zgodnie z Ogólnymi warunkami umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej⁵ (dalej: „OWU”). Skontrolowana jednostka posiadała przejrzyste, obiektywne i oparte na kryteriach medycznych zasady obowiązujące przy rejestracji pacjentów. Opłaty pobierane od pacjentów dotyczyły świadczeń zdrowotnych nie objętych umową z NFZ i były pobierane zgodnie z cennikiem.

Kadrę zarządzającą w SPS ZOZ w Lęborku zatrudniono zgodnie z przepisami ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej⁶ (dalej: „udl”). Personel medyczny, udzielający świadczeń w dwóch objętych szczegółowym badaniem największych komórkach organizacyjnych, posiadał potwierdzone kwalifikacje, a jego liczba była zgodna z umowami z NFZ oraz warunkami realizacji świadczeń gwarantowanych.

SPS ZOZ w Lęborku zapewnił bezpieczne użytkowanie sprzętu i aparatury wykorzystywanej do udzielania świadczeń zdrowotnych. Zamówienia na wykonywanie świadczeń zdrowotnych były udzielane prawidłowo.

SPS ZOZ w Lęborku prowadził gospodarkę finansową w oparciu o plan finansowy, który był aktualizowany stosownie do sytuacji ekonomicznej, tj. braku wystarczających środków na pokrycie kosztów działalności leczniczej, skutkującego zwiększającą się sumą zobowiązań. W całym okresie objętym kontrolą jednostka odnotowywała ujemny wynik finansowy netto, z roku na rok pogłębiając tę stratę. Co prawda rosły przychody ogółem SPS ZOZ w Lęborku (o 28,01% w roku 2021 w stosunku do roku poprzedniego), ale w jeszcze większym tempie wzrastały koszty ogółem jednostki (w roku 2021 r. większe o 30,93% w stosunku do roku 2020). Ponad 40% kosztów ogółem stanowiły wynagrodzenia. Należności SPS ZOZ w Lęborku w większości były nieprzeterminowane, natomiast wobec należności przeterminowanych SPS ZOZ w Lęborku podejmował działania w celu odzyskania. Zobowiązania jednostki w 2021 r. wzrosły o 12,11% w stosunku do roku poprzedniego i były w ponad 80% niewymagalne, a wobec rosnących zobowiązań wymagalnych (z kwoty 971,6 tys. zł w 2020 r. do kwoty 3322,4 tys. zł, tj. przyrost o 341,9%) prowadzono działania, które zapobiegały naliczaniu odsetek i zerwaniu współpracy z dostawcami.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej Dz. U. z 2022 r. poz. 787, ze zm.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 633, ze zm.

SPS ZOZ w Lęborku opracował program naprawczy, dostosowywany do sytuacji ekonomicznej placówki. Zasady rachunkowości obowiązujące w jednostce były na ogół zgodne z uregulowaniami wskazanymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁷ (dalej: „ustawa o rachunkowości”). Jednak Polityka rachunkowości nie w pełni odpowiadała wymogom tej ustawy i została uzupełniona w trakcie trwania niniejszej kontroli NIK. Raportów o sytuacji ekonomiczno-finansowej nie udostępniono na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej (dalej: „BIP”) SPS ZOZ w Lęborku – naruszając tym art. 53a ust. 1 udl. Raporty te zostały zamieszczone na stronie BIP Szpitala w trakcie trwania niniejszej kontroli NIK.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Organizacja i realizacja świadczeń zdrowotnych.

1.1. SPS ZOZ w Lęborku prowadził działalność leczniczą od 01 października 1973 r. (akta kontroli str. 1320)

W Księdze rejestrowej Nr 000000011494⁹ wykazano 112 komórek organizacyjnych zakładu leczniczego i ich profile, z czego 70 komórek było funkcjonujących. W Księdze podano daty zakończenia działalności przez 42 komórki organizacyjne. (akta kontroli str. 1418-1529)

W okresie objętym kontrolą zarejestrowano sześć nowych komórek organizacyjnych, a cztery zakończyły działalność. Jedna komórka organizacyjna „Poradnia (gabinet) nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej” przy ul. Pocztowej 10 w Łebie, rozpoczęła działalność 09 lipca 2020 r. i zakończyła 31 sierpnia 2020 r., tj. po 53 dniach. Działalność tej komórki w ww okresie prowadzona była na podstawie i zgodnie z aneksem nr 21/2020 do umowy nr 11/000099/PSZ/17/20 o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w systemie podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej zawartej z Pomorskim Oddziałem Wojewódzkim NFZ.

(akta kontroli str. 1418-1529 i 1532)

Zmiany do Księgi rejestrowej, dotyczące organizacji, były zgłaszane (za wyjątkiem jednej jednostki - Poradnia (gabinet) Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej w Łebie, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”) przez SPS ZOZ w Lęborku w terminie od 1 do 14 dni od decyzji kierownictwa SPS ZOZ w Lęborku, tj. zgodnie z art. 107 ust. 1 udl.

(akta kontroli str. 1530-1531)

Dane dotyczące komórek organizacyjnych zawarte w ww. Księdze rejestrowej Nr 000000011494¹⁰ były zgodne z Regulaminem organizacyjnym jednostki oraz stanem faktycznym. Oględziny potwierdziły, że przed wejściem do każdej jednostki i komórki organizacyjne SPS ZOZ w Lęborku znajdowały się oznaczenia tej jednostki (oddziału/pracowni/poradni/itp.). Każda medyczna komórka organizacyjna funkcjonowała w wydzielonym pomieszczeniu. Na tablicach w każdej jednostce świadczeniodawca umieścił informacje dotyczące:

⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Stan na dzień 16 sierpnia 2022 r.

¹⁰ Stan na 16.08.2022 r.

- imion i nazwisk osób kierujących pracą komórki organizacyjnej, a w przypadku ambulatoryjnych świadczeń – także imion i nazwisk osób udzielających świadczeń oraz godzin i miejsca ich udzielania;
  - zasad zapisów na porady i wizyty;
  - trybu składania skarg i wniosków u świadczeniodawcy;
  - praw pacjenta;
  - zasad potwierdzania prawa do świadczeń;
  - adresu oraz numerów telefonów najbliższego miejsca, w którym są udzielane świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej;
  - numerów telefonów alarmowych;
  - adresu i numeru bezpłatnej infolinii Biura Rzecznika Praw Pacjenta;
  - adresu i numeru telefonu właściwej miejscowo komórki do spraw skarg i wniosków NFZ;
  - adresu i numeru telefonu właściwej komórki wskazanej przez Prezesa NFZ, w której świadczeniobiorca uzyska informację o możliwości udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej przez innych świadczeniodawców, którzy zawarli umowę z NFZ, średnim czasie oczekiwania na dane świadczenie opieki zdrowotnej oraz o pierwszym wolnym terminie udzielenia świadczenia;
  - informacji o możliwości i sposobie zapisania się na listę oczekujących na udzielenie świadczenia;
  - inne informacje – zależne od profilu jednostki organizacyjnej.
- (akta kontroli str. 1339-1529 i 1535-1542)

1.2. Regulamin organizacyjny SPS ZOZ w Lęborku został ustalony i zmieniany zarządzeniami Dyrektora SPS ZOZ w Lęborku. W okresie objętym kontrolą zmiany Regulaminu wprowadzono ośmiokrotnie¹¹.

W okresie objętym kontrolą Regulamin organizacyjny zawierał elementy określone w art. 24 udl, tj.:

- 1) firma albo nazwa podmiotu;
- 2) cele i zadania podmiotu;
- 3) struktura organizacyjna zakładu leczniczego;
- 4) rodzaj *działalności leczniczej* oraz zakres udzielanych świadczeń zdrowotnych;
- 5) miejsce udzielania świadczeń zdrowotnych
- 6) przebieg procesu udzielania świadczeń zdrowotnych, z zapewnieniem właściwej dostępności i jakości tych świadczeń w jednostkach lub komórkach organizacyjnych zakładu leczniczego;
- 7) organizacja i zadania poszczególnych jednostek lub komórek organizacyjnych zakładu leczniczego oraz warunki współdziałania tych jednostek lub komórek dla zapewnienia sprawnego i efektywnego funkcjonowania podmiotu pod względem diagnostyczno-leczniczym, pielęgnacyjnym, rehabilitacyjnym i administracyjno-gospodarczym;
- 8) warunki współdziałania z innymi podmiotami wykonującymi *działalność leczniczą* w zakresie zapewnienia prawidłowości diagnostyki, leczenia, pielęgnacji i rehabilitacji pacjentów oraz ciągłości przebiegu procesu udzielania świadczeń zdrowotnych;
- 9) wysokość opłaty za udostępnienie dokumentacji medycznej ustalonej w sposób określony w art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta¹²;

¹¹ Zarządzenia Dyrektora SPS ZOZ w Lęborku: Nr 6/2020 z dnia 17.02.2020 r., Nr 64/2020 z dnia 10.07.2020r., Nr 86/2020 z dnia 26.11.2020r., Nr 91/2020 z dnia 30.12.2020r., Nr 21/2021 z dnia 12.05.2021 r., Nr 30/2021 z dnia 22.07.2021 r. Nr 47/2021 z dnia 04.10.2021 r., Nr 11/2022 z dnia 01.04.2022 r.

¹² Dz. U. z 2020 r. poz. 849, ze zm.

10) organizacja procesu udzielania świadczeń zdrowotnych w przypadku pobierania opłat;

11) wysokość opłaty za przechowywanie zwłok pacjenta przez okres dłuższy niż 72 godziny od osób lub instytucji uprawnionych do pochowania zwłok na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1947) oraz od podmiotów, na zlecenie których przechowuje się zwłoki w związku z toczącym się postępowaniem karnym;

12) wysokość opłat za świadczenia zdrowotne, które mogą być, zgodnie z przepisami ustawy lub przepisami odrębnymi, udzielane za częściową albo całkowitą odpłatnością;

13) sposób kierowania jednostkami lub komórkami organizacyjnymi zakładu leczniczego.

(akta kontroli str. 1339-1417)

1.3. SPS ZOZ w Lęborku jest podmiotem leczniczym, niebędącym przedsiębiorcą (§ 1 Statutu SPS ZOZ w Lęborku).

(akta kontroli str. 1321-1326)

W Regulaminie organizacyjnym zapisano, że za organizację pracy i nadzór nad poszczególnymi Oddziałami odpowiedzialni byli lekarze kierujący Oddziałami. W latach 2020-2022 (I półrocze) w SPS ZOZ w Lęborku przeprowadzono konkursy na 12 stanowisk: naczelną pielęgniarki (jedno stanowisko), pielęgniarek oddziałowych (10) i położnej oddziałowej (jedno stanowisko).

(akta kontroli str. 1321-1326 i 1534)

Szczegółowe badanie trybu zatrudnienia czterech pracowników¹³ w toku konkursu (jeden konkurs na cztery stanowiska pielęgniarek oddziałowych: Oddziału Kardiologii, Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Chirurgii Ogólnej, Szpitalnego Oddziału Ratunkowego) wykazało, że:

- do ogłoszonego 17 października 2019 r. konkursu nie zgłosiło się co najmniej dwóch kandydatów (zgłoszenia po jednej kandydaturze na stanowisko) o czym Dyrektor SPS ZOZ w Lęborku 12 listopada 2019 r. poinformowała Okręgową Izbę Lekarską w Gdańsku oraz 14 listopada 2019 r. Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych w Słupsku.
- 22 kwietnia 2020 r. ogłoszono drugie postępowanie na te same stanowiska. Zgłosiło się po jednym kandydacie na jedno miejsce (łącznie cztery osoby). Z tego powodu Komisje konkursowe nie wybrały kandydatów.
- Dyrektor SPS ZOZ w Lęborku zwróciła się 08 czerwca 2020 r. do Komisji konkursowych o wyrażenie opinii w sprawie kandydatur czterech aplikujących kandydatów na stanowiska konkursowe. W piśmie wskazała kandydujące osoby jako odpowiednie kandydatury do pełnienia ww. funkcji
- Komisje 23 czerwca 2020 r. pozytywnie zaopiniowały wszystkie kandydatury. 1 lipca 2020 r. kandydatom powierzono na sześć lat pełnienie funkcji, na które aplikowali.

Tym samym przeprowadzona procedura konkursowa była zgodna z zasadami określonymi w art. 49 ust. 3-6a udl oraz rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 6 lutego 2012 r. w sprawie sposobu przeprowadzania konkursu na niektóre stanowiska kierownicze w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą¹⁴.

(akta kontroli str. 1534 i 1543-1611)

¹³ Na stanowiskach pielęgniarki oddziałowej: Oddziału Kardiologii, Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Chirurgii Ogólnej, Szpitalnego Oddziału Ratunkowego.

¹⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 430.

Trzem zatrudnionym, w wyniku konkursów z lat poprzednich, pracownikom zakończył się 31 marca 2020 r. termin powierzenia pełnienia funkcji. Postępowanie konkursowe zostało zawieszono do czasu odwołania stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii¹⁵.

(akta kontroli str. 1534)

1.4. Wg Księgi rejestrowej SPS ZOZ w Lęborku w ramach umów z NFZ dysponował od 278 (stan na 31.12.2019 r.) do 266 (30.06.2022 r.) łózkami. Liczba pracowników medycznych wzrosła odpowiednio z 431 do 458, a pozostałych z 338 do 362. Liczba pacjentów hospitalizowanych spadła z 29 360 (w 2019 r.) do 24 076 (w 2021 r.)¹⁶. Wartość umów z NFZ wyniosła wg stanu na 31.12.2020 r. 62 539 549,72 zł, na 31.12.2021 r. 66 238 779,66 zł i na 30.06.2022 r. 27 844 378,26 zł.

(akta kontroli str. 1612-1623)

Spośród 70 jednostek i komórek organizacyjnych, cztery (Zespoły Ratownictwa Medycznego) nie były objęte kontraktem z NFZ (umowa na podwykonawstwo).

(akta kontroli str. 1624)

1.5. Oględziny pomieszczeń SPS ZOZ w Lęborku potwierdziły, że na tablicach w każdej komórce organizacyjnej świadczeniodawca umieścił informacje dotyczące:

- imion i nazwisk osób kierujących pracą komórki organizacyjnej, a w przypadku ambulatoryjnych świadczeń – także imion i nazwisk osób udzielających świadczeń oraz godzin i miejsca ich udzielania;
- zasad zapisów na porady i wizyty;
- trybu składania skarg i wniosków u świadczeniodawcy;
- praw pacjenta;
- zasad potwierdzania prawa do świadczeń;
- adresu oraz numerów telefonów najbliższego miejsca, w którym są udzielane świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej;
- numerów telefonów alarmowych;
- adresu i numeru bezpłatnej infolinii Biura Rzecznika Praw Pacjenta;
- adresu i numeru telefonu właściwej miejscowo komórki do spraw skarg i wniosków NFZ;
- adresu i numeru telefonu właściwej komórki wskazanej przez Prezesa NFZ, w której świadczeniobiorca uzyska informację o możliwości udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej przez innych świadczeniodawców, którzy zawarli umowę z NFZ, średnim czasie oczekiwania na dane świadczenie opieki zdrowotnej oraz o pierwszym wolnym terminie udzielenia świadczenia;
- informacji o możliwości i sposobie zapisania się na listę oczekujących na udzielenie świadczenia;
- inne informacje – zależne od profilu jednostki organizacyjnej, co było zgodne z § 11 ust. 4 OWU.

(akta kontroli str. 1538-1542)

1.6. SPS ZOZ w Lęborku wyznaczył dni, w których dokonywano w ramach oddziałów szpitalnych kwalifikacji pacjentów do przyjęcia planowego. W pozostałych komórkach rejestracja pacjentów na udzielanie świadczeń odbywała się w godzinach pracy komórki.

(akta kontroli str. 1721-1738 i 1740)

¹⁵ Art. 49 ust. 6a udl.

¹⁶ W I półroczu 2022 r. 12 743 pacjentów.

SPS ZOZ w Lęborku opracował Procedurę korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej poza kolejnością oraz Zasady udzielania świadczeń zdrowotnych poza kolejnością.

(akta kontroli str. 1769-1771 i 1774)

Pacjentom oddziałów szpitalnych, pracowni szpitalnych i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej umożliwiono monitorowanie statusu na liście oczekujących na udzielenie świadczenia. Pacjenci mogli korzystać ze szpitalnej platformy „Medyczny Portal Informacyjny”, gdzie po zarejestrowaniu się i zalogowaniu mieli podgląd na swój status na liście oczekujących do konkretnego świadczenia.

(akta kontroli str. 1773)

Pacjenci otrzymywali powiadomienia o terminie udzielenia świadczenia drogą mailową. Ponadto NFZ wysyłał powiadomienia sms do pacjentów oczekujących na świadczenia rejestrowane w aplikacji AP-KOLCE.

(akta kontroli str. 1773)

Dyrektor SPS ZOZ w Lęborku wyjaśniła, że w latach 2020-2022 (I półrocze) organizacja udzielania świadczeń była uzależniona od bieżącej sytuacji epidemicznej. Przez cały okres pandemii były opracowywane, wdrażane i w razie potrzeby aktualizowane wewnętrzne procedury postępowania w sytuacji zagrożenia epidemicznego SARS-COV-2. Procedury oraz Zarządzenia Dyrektora były wydawane na podstawie poleceń, rekomendacji i zaleceń uprawnionych podmiotów i organów. Swoim zakresem regulowały zasady udzielania świadczeń, w tym rejestracji pacjentów, która odbywała się z zachowaniem zasad reżimu sanitarnego. W przypadku zawieszenia danego obszaru działalności SPS ZOZ w Lęborku lub podejrzenia zakażenia SARS-COV-2, pacjentom wyznaczano (np. telefonicznie) nowy termin udzielania świadczenia lub kierowano do innych świadczeniodawców. Dodatkowo w POZ, NiŚOZ i AOS wprowadzono możliwość udzielania świadczenia w formie teleporady.

(akta kontroli str. 1721-1738)

Liczba oczekujących na udzielenie świadczenia według stanu na 31 grudnia wynosiła: w 2019 r. 3 011 osób, z tego 2 776 przypadków stabilnych i 235 pilnych, w 2020 r. 2 238 osób, z tego 2 037 przypadków stabilnych oraz 201 pilnych i w 2021 r. 3 232 osób, z tego 2 723 przypadków stabilnych oraz 509 pilnych. Według stanu na 30 czerwca 2022 r. na leczenie oczekiwało 3 664 pacjentów, z tego 2 932 stabilnych oraz 732 pilnych. Najdłuższy czas oczekiwania dotyczył Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej (endoprotezoplastyka stawu biodrowego) w zakresie leczenia szpitalnego, który wynosił dla przypadków stabilnych: w 2019 r. 611, w 2020 r. 616, w 2021 r. 627 i w I półroczu 2022 r. - 624 dni oraz Pracowni Endoskopii-Kolonoskopii w zakresie leczenia szpitalnego, który wynosił dla przypadków stabilnych: w 2019 r. 287, w 2020 r. 275, w 2021 r. 300 i w I półroczu 2022 r. - 289 dni.

(akta kontroli str. 1719-1720)

Dyrektor SPS ZOZ w Lęborku wyjaśniła, że przyczyną ogólnego przyrostu liczby pacjentów oczekujących na świadczenie w latach 2020-2022 (I półrocze) był fakt, że świadczeniobiorcy w okresie pandemii COVID-19 sami w głównej mierze odmawiali usług medycznych w SPS ZOZ czego skutkiem było wydłużanie się kolejek oczekujących. Głównym powodem były: kwarantanny, zakażenia COVID-19, duże obawy przed zarażeniem się COVID-19. Ponadto NFZ zalecał ograniczenie przyjęć planowych oraz Wojewoda Pomorski swoimi decyzjami ograniczał pulę łóżek na poczet chorych/podejrzanych na COVID-19.

W związku z powyższą sytuacją oczekującym pacjentom wyznaczono inny termin świadczeń medycznych, co spowodowało znaczący przyrost w 2022 r.

(akta kontroli str. 1763-1764)

W sprawie przyczyn wzrostu przypadków pilnych w latach 2020-2022 (I półrocze), Dyrektor SPS ZOZ w Lęborku wyjaśniła, że Skierowanie pacjenta w określonym trybie

pilności (pilny/stabilny) nadawane było przez jednostkę kierującą do poszczególnego realizatora świadczeń w SPS ZOZ. Przepuszczalnie ww. sytuację mógł spotęgować fakt zaniedbań medycznych pacjentów z powodu nieuczestniczenia w usługach medycznych z powodu obawy przed zakażeniem SARS COV-2.

(akta kontroli str. 1763-1764)

W sprawie przyczyn szczególnie długiego czasu oczekiwania na świadczenia Oddziału chirurgii urazowo-ortopedycznej i Pracowni Endoskopii-Kolonoskopii, w całym okresie objętym kontrolą, Dyrektor SPS ZOZ w Lęborku wyjaśniła, że NFZ zalecał świadczeniodawcom stopniowe ograniczenie przyjęć pacjentów na zabiegi operacyjne wykonywane planowo, a w szczególności endoprotezoplastyki dużych stawów. Jednocześnie w czasie nasilonej pandemii COVID-19 część łóżek z Oddziału Chirurgii Urazowo Ortopedycznej zostało przeznaczonych dla pacjentów z zakażeniem SARS COV - 2, wydłużając tym kolejkę oczekujących. W Pracowni Endoskopii-Kolonoskopii świadczeniobiorcy sami w głównej mierze odmawiali usług medycznych w SPS ZOZ czego skutkiem było wydłużanie się kolejki oczekujących (głównym powodem były: kwarantanny, zakażenia COVID-19, duże obawy przed zarażeniem się COVID-19). W związku z powyższą sytuacją oczekujący pacjenci zostali przepisani na kolejne terminy świadczeń medycznych co spowodowało znaczący przyrost w 2022 r., którego SPS ZOZ nie jest w stanie istotnie zmniejszyć z powodu braku dedykowanej kadry lekarskiej.

(akta kontroli str. 1763-1764)

Pracownie, które pobrały największe kwoty opłat to: Pracownia Patomorfologii (566,1 tys. zł w całym okresie kontroli), Pracownia RTG (393,0 tys. zł) i Pracownia USG (155,5 tys. zł).

(akta kontroli str. 1775-1779)

1.7. Badanie dokumentacji dotyczącej dwóch oddziałów SPS ZOZ w Lęborku o najwyższej liczbie łóżek w kontrolowanym okresie¹⁷, w których udzielano całodobowo świadczeń szpitalnych w lutym 2020 r., grudniu 2021 r. i czerwcu 2022 r. wykazało m.in., że:

- na Oddziale Ginekologicznym w badanych miesiącach zatrudniono odpowiednio: 46, 52 i 52 pracowników personelu medycznego, zaś na Oddziale Psychiatrycznym zatrudniono po 43 pracowników personelu medycznego w każdym z badanych miesięcy;
- faktyczny stan zatrudnienia odpowiadał liczbie lekarzy i pielęgniarek zgłoszonych do NFZ, wykazanej w załączniku nr 2 „Harmonogram zasoby” do umowy z NFZ, za wyjątkiem miesiąca lutego 2020 r. na Oddziale Ginekologicznym. W harmonogramie na luty 2020 r. wskazano Psychologa faktycznie zatrudnionego na kilku oddziałach jednocześnie i nie wskazano ww. stanowiska w grafiku na Oddziale Ginekologii w lutym 2020 r.;
- wielkość zatrudnienia na Oddziale Ginekologicznym i Psychiatrycznym oraz kwalifikacje personelu w postaci specjalności, stopnia specjalizacji, doświadczenia zawodowego, wymaganych szkoleń i kompetencji w badanych miesiącach odpowiadały wymogom Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego¹⁸ (dalej: „rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych”);
- stan zatrudnienia pielęgniarek na Oddziale Psychiatrycznym i położnych na Oddziale Ginekologicznym w badanych miesiącach był zgodny z określonymi przez Dyrektora SPS ZOZ w Lęborku minimalnymi normami;

¹⁷ Dotyczy Oddziału Psychiatrycznego i Ginekologicznego.

¹⁸ Dz.U. z 2021 r. poz. 290 ze zm.

- dane dotyczące personelu medycznego jak: imię i nazwisko, stanowisko, specjalizacja, wykazane w załączniku nr 2 do umowy, były zgodne z danymi osób faktycznie zatrudnionych na ww. Oddziałach w badanych miesiącach;
- czas pracy personelu z ww. oddziałów w badanych miesiącach, wykazany w załączniku do umowy nie był zgodny z harmonogramami pracy. Różnica na Oddziale Ginekologicznym dla badanych miesięcy dotyczyła odpowiednio: 39, 51 i 44 przypadków, zaś na Oddziale Psychiatrycznym odpowiednio: 46, 48 i 47 przypadków. Różnica czasu pracy personelu między czasem zadeklarowanym w załączniku do umowy z NFZ a harmonogramem pracy wynikała m.in. z: absencji chorobowych lub urlopowych, organizacji pracy w trzymiesięcznym okresie rozliczeniowym oraz koniecznością podziału harmonogramu pracy personelu w ramach umowy zawartej z NFZ na udzielanie świadczeń w rodzaju Psychiatrii i Leczenia Uzależnień; organizacji udzielania świadczeń przez pracowników na rzecz kilku jednostek organizacyjnych; realizacji zadań przez osoby w ramach umów cywilno-prawnych zgodnie z potrzebami udzielającego zamówienie i możliwościami przyjmującego zamówienie;
- w SPS ZOZ w Lęborku przyjęto trzymiesięczny okres rozliczeniowy, więc zmiany wynikające z nieobecności lub zmiany organizacji pracy raportowano do NFZ w przypadkach nieobecności długotrwałych tj.: świadczenie rehabilitacyjne, urlop macierzyński lub rodzicielski. Ponadto SPS ZOZ w Lęborku przekazywał NFZ informacje o rozpoczęciu lub zakończeniu udzielania świadczeń przez personel realizujący umowy na Oddziale Psychiatrycznym za miesiące: luty 2020 r., grudzień 2021 r. i czerwiec 2022 r. W przypadku Oddziału Ginekologicznego za ww. miesiące nie było konieczności informowania NFZ w ww. zakresie.

(akta kontroli str. 1803-1898)

1.8. Badanie dokumentacji 10 sztuk sprzętu i aparatura medycznej o najwyższej wartości księgowej z dwóch Oddziałów: pięć sztuk z Oddziału Położniczo-Ginekologicznego¹⁹ i pięć z Oddziału Psychiatrycznego²⁰ wykazało, że wszystkie urządzenia poddawane były badaniom i kontroli (przeoglądom technicznym), zgodnie z zaleceniami producentów lub serwisu autoryzowanego. Nie wystąpiło opóźnienie w terminach przeglądów technicznych wykorzystywanego sprzętu i aparatury medycznej (przeeglądy odbywały się od 35 dni przed terminem do dnia terminu wynikającego z zaleceń producenta).

(akta kontroli str. 1538-1542)

1.9. W okresie objętym kontrolą dla SPS ZOZ w Lęborku realizowano 204 umowy o udzielanie świadczeń zdrowotnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą lub osoby legitymujące się fachowymi kwalifikacjami do udzielania świadczeń zdrowotnych. W okresie od stycznia 2020 r. do czerwca 2022 r. wydatkowano z tego tytułu 26 277,0 tys. zł.

Badanie dokumentacji dobranych celowo trzech podmiotów²¹ wykazało m.in., że we wszystkich przypadkach:

¹⁹ Kardiokograf Team 3, Kardiomonitor COMEN C80, Łóżko transportowe Stretcher, SYMPHONY wersja jezdna, SYMPHONY wersja jezdna.

²⁰ Aparat do elektrowstrząsów, Kardiomonitor Diaskope 2, Kardiomonitor Diaskope Artema, Defibrylator, Elektrokardiograf

²¹Wybranych w postępowaniach konkursowych do udzielania świadczeń zdrowotnych w kontrolowanym okresie, według trzech umów o najwyższej wartości (ogółem na kwotę 2 894,6 tys. zł). Podmioty: CDO Provega Sp. z o.o. w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych polegających na wykonywaniu opisów badań diagnostycznych zgodnie z umową w oparciu o teleradiologię oraz w zakresie udzielania konsultacji radiologicznych nad wykonaniem badań zgodnie z umową; A.W. w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych jako Asystent przez lekarzy Szpitalnego Oddziału Ratunkowego (dalej: „SOR”)/Zespołu Ratownictwa Medycznego (dalej: „ZRM”) w SOR i ZRM; J.O. w zakresie anestezjologii i intensywnej terapii.

- osoby, z którymi Dyrektor SPS ZOZ w Lęborku zawarł umowy na udzielanie świadczeń zdrowotnych, nie świadczyły dodatkowo usług na rzecz SPS ZOZ w Lęborku na podstawie umów o pracę;
- umowy zawierały elementy wskazane w art. 27 ust. 4 udl;
- prawidłowo dokonano oszacowania wartości przedmiotu zamówienia, a zamówień nie podzielono na części;
- ogłoszenie o konkursie zawierało wzór umowy;
- zapewniono jawność kryteriów oceny ofert i warunków wymaganych od świadczeniodawców, które były niezmiennie w trakcie konkursu;
- komisja konkursowa wybrała najkorzystniejszą ofertę z uwzględnieniem przyjętych kryteriów wyboru i ogłosiła rozstrzygnięcia postępowań. Miejsce i termin ogłoszenia rozstrzygnięcia konkursów ofert nastąpiło w sposób i w miejscu określonym w ogłoszeniu o konkursie ofert;
- nadzór nad wykonaniem świadczeń sprawowali wyznaczeni pracownicy danej komórki merytorycznej i potwierdzali to podpisem. Faktura za wykonane świadczenia była weryfikowana pod względem formalno-rachunkowym i potwierdzana podpisem przez pracownika Działu Księgowości. Następnie fakturę przekazywano do zatwierdzenia do wypłaty przez Głównego Księgowego, a następnie Dyrektora SPSZOZ w Lęborku.

Badanie dokumentacji dobranych celowo trzech podmiotów²² wykazało m.in., że w każdym z trzech przypadków:

- dokonano szacowania wartości przedmiotu zamówienia
- szacowanie wartości przedmiotu zamówienia odbywało się zgodnie z zasadami określonymi w art. 26a udl;
- nadzór nad wykonaniem świadczeń sprawowali wyznaczeni pracownicy danej komórki merytorycznej i potwierdzali to podpisem. Faktura za wykonane świadczenia była weryfikowana pod względem formalno-rachunkowym i potwierdzana podpisem przez pracownika Działu Księgowości. Następnie fakturę przekazywano do zatwierdzenia do wypłaty przez Głównego Księgowego, a następnie Dyrektora SPSZOZ w Lęborku.

(akta kontroli str. 1899-2132)

1.10. SPS ZOZ w Lęborku realizował świadczenia finansowane bezpośrednio przez pacjentów, poza umową z NFZ. Do Regulaminu organizacyjnego wprowadzono postanowienia o „Wysokości opłat za udzielenie świadczeń zdrowotnych inne niż finansowane ze środków publicznych”. Cennik ten znajdował się na stronie internetowej SPS ZOZ w Lęborku.

Wysokość opłaty za udostępnianie dokumentacji medycznej uregulowano w Rozdziale 10 Regulaminu organizacyjnego, a Organizację procesu udzielania świadczeń zdrowotnych w przypadku pobierania opłat w Rozdziale 11 Regulaminu. W Rozdziale 12 Regulaminu ustalono Wysokość opłat za przechowywanie zwłok, w Rozdziale 13 – Wysokość opłat za świadczenia zdrowotne, które mogą być, zgodnie z przepisami ustawy lub przepisami odrębnymi, udzielane za częściową albo całkowitą odpłatnością.

(akta kontroli str. 1339-1417)

²² Udzielających świadczeń zdrowotnych poza postępowaniem konkursowym w kontrolowanym okresie, według trzech umów o najwyższej wartości (ogółem 37,5 tys. zł). Dotyczyło: J.K. w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych jako Starszy asystent w pracowni rentgenodiagnostyki ogólnej; A.S. udzielającej świadczeń zdrowotnych jako ratownik medyczny na Oddziale SOR/ZRM i M.Z. udzielającego świadczeń zdrowotnych jako Starszy asystent na SOR.

Aktualizując ceny usług (poza NFZ) SPS ZOZ w Lęborku dokonywał kalkulacji na podstawie: rzeczywistych kosztów realizacji świadczeń, analizy rynku w zakresie konkretnej usługi i oceny kierownika komórki medycznej udzielającej świadczeń.

(akta kontroli str. 1339-1417)

Badanie 15 faktur VAT²³ na świadczenia udzielone odpłatnie pacjentom wykazało, że ceny świadczeń były zgodne z obowiązującymi w SPS ZOZ w Lęborku cennikami. Pacjenci, którym wystawiono faktury, byli ubezpieczeni²⁴. Badania zostały zlecone przez: Poradnię Medycyny Pracy SPS ZOZ w Lęborku (dwa przypadki), lekarzy prywatnych (cztery) i prywatne zlecenie pacjenta (dziewięć). Wszyscy pacjenci ponieśli całkowitą odpłatność za świadczenie.

(akta kontroli str. 1339-1417)

1.11.SPS ZOZ w Lęborku był w latach 2020-2022 (I półrocze) kontrolowany 29 razy, w tym najczęściej przez: Stację Sanitarno-Epidemiologiczną (siedmiokrotnie), Państwową Straż Pożarną (pięciokrotnie) i Główny Inspektorat Farmaceutyczny (czterokrotnie). Ponadto: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku i Urząd Marszałkowski Woj. Pomorskiego przeprowadzały po dwie kontrole, a Najwyższa Izba Kontroli, Okręgowy Inspektorat Pracy w Gdańsku, Urząd Miejski w Lęborku, Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa im. Jana Pawła II – jeden raz. Kontrole te dotyczyły głównie bezpieczeństwa funkcjonowania SPS ZOZ w Lęborku w różnych obszarach (m.in. leki, szczepionki, odpady, pracownicy).

(akta kontroli str. 1765-1768)

Jedna kontrola, przeprowadzona przez NFZ Departament Kontroli w 2022 r., była bezpośrednio związana z tematyką niniejszej kontroli NIK²⁵. NFZ przeprowadził kontrolę w temacie: „Realizacja umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w systemie podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie: ortopedia i traumatologia narządu ruchu – hospitalizacja.”. Ocena ogólna, wynikająca w wystąpienia NFZ²⁶, za lata 2018-2019, była negatywna (m.in. świadczenia objęte kontrolą rozliczano nieprawidłowo, niezgodnie z zasadami kwalifikacji świadczeń). NFZ nałożył kary umowne z tytułu stwierdzonych nieprawidłowości. W zakresie prowadzenia indywidualnej dokumentacji medycznej nie stwierdzono nieprawidłowości. NFZ zalecił m.in.: korektę danych rozliczeniowych, kwalifikowanie wykonanych procedur do prawidłowego produktu rozliczeniowego, prowadzenie rejestru świadczeń zgodnie z obowiązującymi przepisami. Łączny skutek finansowy omawianej kontroli wyniósł 196,5 tys. zł. W odpowiedzi na wystąpienie²⁷, SPS ZOZ w Lęborku zadeklarował usunięcie nieprawidłowości i stosowanie zaleceń w bieżącej działalności.

(akta kontroli str. 1701-1717)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. SPS ZOZ w Lęborku nie zgłaszał organowi prowadzącemu rejestr wszystkich zmian danych objętych Rejestrem Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą (dalej: „Rejestr”), co było niezgodne z art. 107 ust. 1 udl zobowiązującym podmiot wykonujący działalność leczniczą, wpisany do rejestru do zgłaszania organowi prowadzącemu rejestr wszelkich zmian danych objętych

²³ Wybrane losowo: siedem z lutego 2020 r. i osiem z czerwca 2022 r.

²⁴ W dniu badania, tj. 10.10.2022 r.

²⁵ NIK nie badała tych zagadnień.

²⁶ Z dnia 09.06.2022 r.

²⁷ Z dnia 21.06.2022 r.

rejestrze w terminie 14 dni od dnia ich powstania. Jedna z dwóch zgłoszonych zmian nastąpiła z przekroczeniem ww. terminu.

Z Księgi rejestrowej wynika, że Poradnia (gabinet) Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej w Łebie rozpoczął działalność 09.07.2020 r. i zakończył 31.08.2020 r., następnie rozpoczął działalność 17.07.2021 r. i jej nie zakończył (brak wpisu w Rejestrze).

W badanym okresie Poradnia funkcjonowała od 09.07.2020 r. do 31.08.2020 r. i od 17.07.2021 r. do 31.08.2021 r.

W §8 pkt 3.3) b) Regulaminu organizacyjnego widnieje Poradnia (gabinet) Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej w Łebie – punkt sezonowy.

Wniosek o wpis do Rejestru zakończenia działalności przez tę komórkę organizacyjną w 2020 r. SPS ZOZ w Lęborku złożył 02.12.2020 r., tj. po 93 dniach od zmiany. Wniosku o zakończenie działalności w 2021 r. jednostka nie złożyła.

Zastępca dyrektora ds. finansowych SPS ZOZ w Lęborku wyjaśnił, że działalność Poradni ma od 2020 r. charakter stały, a kontraktowanie odbywa się w okresach czerwiec/lipiec – sierpień każdego roku kalendarzowego. Termin rozpoczęcia realizacji świadczeń zależał od pozyskania kadry lekarskiej. Trudności w nawiązaniu współpracy z lekarzami nie gwarantowały jej kontynuacji w kolejnych latach. Podpisany aneks z NFZ nie gwarantował kontraktu na kolejne lata. W tak zaistniałej sytuacji komórkę organizacyjną wyrejestrowano. Wnioski składane do rejestru wymagają określenia daty rozpoczęcia lub zakończenia działalności komórki organizacyjnej, a w przypadku Poradni nie można było precyzyjnie określić ram czasowych dodatkowego świadczenia, w związku z czym podjęto decyzję o utrzymaniu komórki w rejestrze.

Koszty zarejestrowania i wyrejestrowania komórki organizacyjnej oraz koszty związane ze zmianą danych wynoszą 600 zł rocznie, co dodatkowo obciąża wydatki SPS ZOZ w Lęborku, u którego zobowiązania wymagalne wynoszą w ostatnim czasie ponad 3 mln zł. W związku z tym, że NFZ w 2021 r. wystąpił do SPS ZOZ w Lęborku z wnioskiem o zabezpieczenie ww. świadczeń, jednostka uznała, że świadczenie będzie miało charakter stały realizowany w okresach sezonowych.

(akta kontroli str. 1339-1417 i 1625-1633)

Zdaniem NIK działalność Poradni była ujęta w ramach czasowych, co podlegało zgłoszeniu do Rejestru. Z zapisów Księgi rejestrowej użytkownik powinien móc uzyskać rzetelną informację na temat podmiotów wykonujących działalność leczniczą. W tym przypadku potencjalny pacjent mógł błędnie sądzić, że w Łebie cały rok funkcjonuje Poradnia, co jednak w rzeczywistości nie miało miejsca.

(akta kontroli str. 1339-1417 i 1625-1633)

OCENA CZĄSTKOWA

SPS ZOZ w Lęborku posiadał aktualny i zgodny ze stanem faktycznym wpis do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą. W Regulaminie organizacyjnym określono wszystkie obligatoryjne elementy. Zmiany Rejestru były zgłaszane zgodnie z art. 107 ust. 1 udl, z wyjątkiem zmian funkcjonowania jednej jednostki – Poradni (gabinet) Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej w Łebie.

Kadrę zarządzającą zatrudniono zgodnie z udl. Pacjentom udzielono informacji zgodnie z OWU, w tym o godzinach i miejscach udzielania świadczeń. Zasady obowiązujące przy rejestracji pacjentów były przejrzyste, obiektywne i oparte na kryteriach medycznych. Liczba personelu udzielającego świadczeń w poszczególnych komórkach organizacyjnych oraz jego kwalifikacje, były zgodne z umowami z NFZ oraz warunkami realizacji świadczeń gwarantowanych. Zapewniono bezpieczne użytkowanie sprzętu i aparatury wykorzystywanej

do udzielania świadczeń zdrowotnych. Zamówienia na wykonywanie świadczeń zdrowotnych były udzielane prawidłowo. Pobierano opłaty od pacjentów jedynie w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych nie objętych umową z NFZ i były one zgodne z cennikiem ustalonym przez SPS ZOZ w Lęborku.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Sytuacja ekonomiczno-finansowa szpitala.

2.1. Polityka rachunkowości SPS ZOZ w Lęborku²⁸ zawierała:

- 1) określenie roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych,
  - 2) metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego;
  - 3) sposoby prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym:
    - zkładowy plan kont, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej,
    - wykaz ksiąg rachunkowych, wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych,
    - ogólny opis systemu przetwarzania danych, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,
  - 4) system służący ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów,
- tj. wszystkie uregulowania określone w art. 10 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

W Polityce rachunkowości nie zawarto szczegółowych zasad szacowania prawdopodobnych przyszłych rezerw na odszkodowania z tytułu zdarzeń medycznych i szacowania rezerw na świadczenia na rzecz pracowników, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 5-47 i 1213-1214)

2.2. Standard Rachunku Kosztów²⁹ został wprowadzony zarządzeniem nr 93/2020 Dyrektora SPS ZOZ w Lęborku z dnia 31 grudnia 2020 r., tj. przed terminem wejścia w życie przepisów rozporządzenia go regulujących.

Ponadto w § 28 pkt 1.1 Polityki rachunkowości wskazano, że ewidencja kosztów SPS ZOZ w Lęborku była prowadzona w oparciu o Standard Rachunku Kosztów.

(akta kontroli str. 48)

Plan kont SPS ZOZ w Lęborku zespołu 4 i 5, klucze podziałowe kosztów pośrednich, rozdzielniki kosztów wspólnych oraz wycena procedur medycznych zawierały wskazanie: ośrodków powstawania kosztów, sposób kalkulacji kosztu wytworzenia, sposobu alokacji kosztów, kryteriów rodzajowych, tj. zgodnie ze Standardem Rachunku Kosztów SPS ZOZ w Lęborku. Plan kont został zatwierdzony 30 grudnia 2020 r., tj. terminowo (umożliwiając funkcjonowanie jednostki z początkiem

²⁸Zarządzeniem nr 18/2017 Dyrektora SPS ZOZ w Lęborku z dnia 23 marca 2017 r. w sprawie wprowadzenia „Zasad (polityki) rachunkowości Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Lęborku”.

²⁹Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 października 2020 r. w sprawie zaleceń dotyczących standardu rachunku kosztów u świadczeniodawców (Dz. U. poz. 2045).

okresu obowiązywania Standardu Rachunku Kosztów SPS ZOZ w Lęborku, tj. od 1 stycznia 2021 r.)

(akta kontroli str. 49-77, 1215-1218)

2.3. W badanym okresie SPS ZOZ w Lęborku prowadził gospodarkę finansową w oparciu o plany finansowe. Dyrektor SPS ZOZ w Lęborku zatwierdził wszystkie plany finansowe na rok następnny 30 grudnia roku poprzedzającego, tj. w terminach umożliwiających prowadzenia gospodarki finansowej na podstawie zatwierdzonego planu finansowego od 1 stycznia danego roku. Wszystkie plany finansowe zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Społeczną.

SPS ZOZ w Lęborku nie przekroczył kwot kosztów wskazanych w planach finansowych na lata 2020 i 2021. Wprowadzono:

- I korektę planu finansowego na rok 2020 z 21 września 2020 r.: zwiększenie przychodów z 74 680,7 tys. zł do 78 491,1 tys. zł, zwiększenie kosztów z 80 386,8 tys. zł do 81 949,9 tys. zł, które dotyczyły zwiększenia obciążeń związanych z: zawartymi kontraktami kadry medycznej, wynagrodzeniami pracowników etatowych (wyrównanie najniższych wynagrodzeń do płacy minimalnej) oraz zwiększonymi odsetkami od zaciągniętych kredytów i pożyczek, jednocześnie dokonanie odpisu aktualizacyjnego należności z tytułu nałożonej kary,
- II korektę planu finansowego na rok 2020 z 14 grudnia 2020 r.: zwiększenie przychodów z 78 491,1 tys. zł do 82 944,6 tys. zł, zwiększenie kosztów z 81 949,9 tys. zł do 85 240,0 tys. zł, które dotyczyły: większego zużycia środków ochrony osobistej (w związku z rozwojem epidemii), zakupu napraw sprzętu medycznego oraz dodatkowych wynagrodzeń kontraktowych i etatowych w związku z pracą w bezpośrednim kontakcie osób zakażonych wirusem SARS-CoV-2,
- I korektę planu finansowego na rok 2021 z 20 września 2021 r.: zwiększenie przychodów z 88 909,2 tys. zł do 105 666,8 tys. zł, zwiększenie kosztów z 92 127,1 tys. zł do 110 264,4 tys. zł, które dotyczyły amortyzacji otrzymanego w darowiźnie aparatu do tomografii komputerowej, większego zużycia środków ochrony osobistej (dalszy postęp epidemii), zakupu testów covidowych oraz dodatkowych wynagrodzeń kontraktowych i etatowych za pracę w bezpośrednim kontakcie osób zakażonych wirusem SARS-CoV-2 w związku ze zwiększeniem grupy pracowników uprawnionych do otrzymania tego wynagrodzenia,
- II korektę planu finansowego na rok 2021 z 17 grudnia 2021 r.: zwiększenie przychodów z 105 666,8 tys. zł do 107 671,6 tys. zł, zwiększenie kosztów z 110 264,4 tys. zł do 111 252,9 tys. zł, które dotyczyły obciążeń związanych z dodatkowych wynagrodzeń kontraktowych i etatowych za pracę w bezpośrednim kontakcie osób zakażonych wirusem SARS-CoV-2, a także wartością sprzedanych towarów i materiałów.

Ustalony na rok 2022 plan finansowy przewidywał: niższe niż w 2021 r. przychody – wynoszące 100 863,9 zł (tj. o 6 807,7 tys. zł), a także mniejsze niż wykazane za roku 2021 koszty - wynoszące 102 614,5 tys. zł (tj. o kwotę 8 638,4 tys. zł).

Koszty zostały poniesione po uprzednim ich uwzględnieniu w planie finansowym na cele ustalone w planach finansowych SPS ZOZ w Lęborku.

W I półroczu 2022 r. przychody ogółem wyniosły 50 308,5 tys. zł i stanowiły 49,9% planu finansowego na rok 2022, a koszty ogółem wyniosły 54 226,5 tys. zł i stanowiły 52,8% tego planu finansowego, z czego w stosunku do jego założeń zrealizowano:

- 49,52% przychodów ze sprzedaży i zrównanych z nimi,
- 52,48% kosztów działalności operacyjnej,

- 55,81% pozostałych przychodów operacyjnych,
- 43,93% pozostałych kosztów operacyjnych,
- 1407,23% przychodów finansowych,
- 175,94% kosztów finansowych.

Przekroczenie planowanego uprzednio poziomu kosztów finansowych wynikało ze wzrostu odsetek bankowych od zaciągniętych kredytów i odnosiło się do odsetek zapłaconych, ale także odsetek już naliczonych. Faktyczne wydatki z tytułu odsetek wyniosły 304,9 tys. zł i stanowiły 95,28% planowanych kosztów rocznych SPS ZOZ w Lęborku.

(akta kontroli str. 78-156, 553-555)

2.4. W okresie objętym kontrolą SPS ZOZ w Lęborku osiągnął łączne przychody netto: 82 404,3 tys. zł w 2020 r., 105 488,2 tys. zł w 2021 r. i 50 308,5 tys. zł do 30 czerwca 2022 r. Większość (odpowiednio 92,2%, 94,6% i 95,4%) stanowiły przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi. Pozostałe przychody operacyjne stanowiły odpowiednio 7,7%, 5,3% i 4,4%, a przychody finansowe: 0,1%, 0,1% i 0,2%.

Przychody netto z NFZ wyniosły odpowiednio: 66 504,1 tys. zł (80,7% całkowitych przychodów SPS ZOZ w Lęborku), 88 451,1 tys. zł (83,8%) i 40 016,0 tys. zł (79,5%). Sprzedaż Ministerstwu Zdrowia wyniosła: 1 396,6 tys. zł (1,7%), 1 373,3 tys. zł (1,3%) i 775,7 tys. zł (1,5%). Nie dokonano w tym okresie sprzedaży pracodawcom (0,0 zł), a pozostała sprzedaż wyniosła 8 182,3 tys. zł (9,9% całkowitych przychodów SPS ZOZ w Lęborku), 10 739,7 tys. zł (10,2%) i 5 516,3 tys. zł (11,0 %)

(akta kontroli str. 158-172)

Łączne koszty w okresie objętym kontrolą wyniosły: 82 892,4 tys. zł, 108 534,7 tys. zł i 54 226,5 tys. zł.

Największy udział procentowy w całkowitych kosztach miały wynagrodzenia (40,2%, 40,0% i 40,3% kosztów ogółem) i usługi obce (31,2%, 31,1% i 32,6%). Zużycie materiałów i energii stanowiło: 13,5%, 14,8% i 13,4%.

(akta kontroli str. 401, 449, 553)

W latach 2019-2021 oraz w I półroczu 2022 r. ogólny wynik finansowy komórek organizacyjnych działalności leczniczej wyniósł odpowiednio: -6 537,4 tys. zł, -7 212,8 tys. zł, -14 775,3 tys. zł oraz -9 639,1 tys. zł.

Najbardziej deficytowymi, tj. wykazującymi stratę jednostkami SPS ZOZ w Lęborku były:

- w 2019 r.: Oddział Chorób Wewnętrznych (-1 988,9 tys. zł), Oddział Geriatryczny (-1 416,6 tys. zł), Oddział Kardiologiczny (-1 909,8 tys. zł), Oddział Neonatologiczny (-2 166,8 tys. zł), a także Oddział Psychiatryczny, Psychogeriatryczny, Detoksykacji (-1 323,8 tys. zł),
- w 2020 r.: Oddział Chorób Wewnętrznych (-1 828,8 tys. zł), Oddział Geriatryczny (-1 926,5 tys. zł), Oddział Kardiologiczny (-1 850,5 tys. zł), Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii (-1 229,1 tys. zł), Oddział Pediatriczny (-1 375,0 tys. zł), Oddział Neonatologiczny (-2 178,8 tys. zł), Oddział Położniczo-Ginekologiczny (-2 569,9 tys. zł) oraz Oddział Psychiatryczny, Psychogeriatryczny, Detoksykacji (-1 397,8 tys. zł),
- w 2021 r.: Oddział Chorób Wewnętrznych (-2 189,0 tys. zł), Oddział Geriatryczny (-1 234,5 tys. zł), Oddział Kardiologiczny (-2 273,4 tys. zł), Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii (-1 650,7 tys. zł), Oddział Pediatriczny (-1 219,5 tys. zł), Oddział Neonatologiczny (-2 322,3 tys. zł), Oddział Chirurgiczny Ogólny (-1 148,5 tys. zł), Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej (-1 128,1 tys. zł) oraz Oddział Psychiatryczny, Psychogeriatryczny, Detoksykacji (-1 864,6 tys. zł),

- w I połowie 2022 r.: Oddział Neonatologiczny (-1 249,0 tys. zł), Oddział Psychiatryczny, Psychogeriatryczny, Detoksykacji (-1 307,2 tys. zł) oraz Oddział Covidowy (-1 384,1 tys. zł).

Najbardziej dochodowymi, tj. wykazującymi zysk jednostkami SPS ZOZ w Łęborku były:

- w 2019 r.: Oddział Położniczo-Ginekologiczny (2 766,7 tys. zł), Zespół Ratownictwa Medycznego podstawowy (917,1 tys. zł), Poradnia Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej (248,4 tys. zł) oraz Oddział Rehabilitacyjny (231,5 tys. zł),
- w 2020 r.: Zespół Ratownictwa Medycznego podstawowy (239,7 tys. zł), Poradnia Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej (234,0 tys. zł) oraz sezonowy (letni) Zespół Ratownictwa Medycznego podstawowy w Łebie/Wicku (780,5 tys. zł), a także Oddział Covidowy (468,0 tys. zł),
- w 2021 r.: Poradnia Lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej (1 253,7 tys. zł), Szpitalny Oddział Ratunkowy (w ramach ryczału dobowego; 1 093,3 tys. zł), Zespół Ratownictwa Medycznego podstawowy (402,3 tys. zł) oraz sezonowy (letni) Zespół Ratownictwa Medycznego podstawowy w Łebie/Wicku (770,7 tys. zł), a także Poradnia Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej (302,0 tys. zł),
- w I połowie 2022 r.: Szpitalny Oddział Ratunkowy (w ramach ryczału dobowego; 359,3 tys. zł), Zespół Ratownictwa Medycznego podstawowy (269,4 tys. zł) oraz Poradnia Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej (227,4 tys. zł).

(akta kontroli str. 174)

2.5. Należności ogółem SPS ZOZ w Łęborku wg stanu na 30 czerwca 2022 r. wyniosły 11 460,1 tys. zł., w tym: 9 324,9 tys. zł (81,4%) stanowiły należności nieprzeterminowane oraz 2 135,2 tys. zł (18,6%) należności przeterminowane. Odpisami aktualizacyjnymi objęto 1 947,0 tys. zł należności (17,0%) z lat poprzednich. Największy udział w należnościach przeterminowanych (85,8%) stanowiły należności, których termin przekroczył 12 miesięcy (kwota 1 831,7 tys. zł). Należności przeterminowane do 15 dni stanowiły 0,5%, 16-30 dni – 0,05%, 31-90 dni – 0,7%, 91-180 dni 0,7% i 181-365 dni 0,7%.

Na należności przeterminowane składały się: 1 332,2 tys. zł (62,4%) należności z tytułu udzielonych świadczeń medycznych (w tym: 1 141,1 tys. zł, tj. 53,4% należności od pacjentów nieubezpieczonych). Na pozostałą kwotę należności przeterminowanych (803,0 tys. zł, tj. 37,6%) składały się naliczone kary umowne, odszkodowania i odsetki za zwłokę.

(akta kontroli str. 175-185, 193-317)

Badaniem objęto trzy największe kwotowo należności³⁰, z wyłączeniem należności przysługujących od NFZ, nieobjętych odpisem aktualizacyjnym. Wobec upływu terminu zapłaty, do kontrahentów zostały skierowane wezwania do zapłaty, z czego ostatnie to odpowiednio: nr 36 z 29 kwietnia 2022 r., nr 137 z 29 kwietnia 2022 r. oraz nr 181 z 29 lipca 2022 r.

Wskutek podjętych działań pierwsza należność w wysokości 3 861,63 zł została uiszczona 6 lipca 2022 r., a wobec powstałej zwłoki wystawiono kontrahentowi notę odsetkową nr ODS-11/2022 z 25 sierpnia 2022 r. Druga należność w wysokości 3 690,00 zł, pomimo wysłanego wezwania nie została uiszczona, co spowodowało konieczność skierowania kolejnego wezwania do zapłaty. W przypadku trzeciej

³⁰ Faktury VAT nr S05-0027/05/2022 z 31 maja 2022 r. na kwotę 3 861,63 zł, faktury VAT nr S19-0005/03/2022 z 21 marca 2022 r. na kwotę 3 690,00 zł i faktury VAT nr S11/0129/01/2022 z 15 lutego 2022 r. na kwotę 3 378,00 zł.

należności w kwocie 3 378,00 zł, która została uiszczona 13 września 2022 r., na koniec trzeciego kwartału zostanie wystawiona nota odsetkowa.

(akta kontroli str. 186-192, 1213-1214)

Z powyższego wynika, iż SPS ZOZ w Lęborku podejmował działania w celu egzekwowania należności, a w przypadku nieterminowego ich regulowania naliczał odsetki za zwłokę.

Zastępca dyrektora ds. finansowych wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą wystąpiły przypadki odstąpienia naliczania odsetek za zwłokę podmiotom, które opóźniają się w terminowej spłacie zobowiązań. Rezygnacja z naliczania odsetek za zwłokę w zapłacie należności zaistniała, jeżeli wysokość odsetek nie przekraczała trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora pocztowego.

Dla należności objętych odpisem aktualizacyjnym w I półroczu 2022 r. do podmiotów zobowiązanych wysyłano wezwania do zapłaty

(akta kontroli str. 213)

W okresie objętym kontrolą SPS ZOZ w Lęborku nie dokonał umorzenia należności.

(akta kontroli str. 318)

2.6. Zastępca dyrektora ds. finansowych wyjaśnił, że SPS ZOZ w Lęborku na bieżąco analizuje sytuację ekonomiczną działalności, przede wszystkim w aspekcie kosztów udzielania świadczeń zdrowotnych, źródeł przychodów i struktury wydatków. Zastępca dyrektora ds. finansowych wskazał, że zmieniające się w sposób nieustanny uwarunkowania finansowe, mające wpływ na realizację nadrzędnego celu jakim jest udzielanie świadczeń leczniczych, są czynnikami determinującymi ciągłą ewaluację możliwości gospodarczych SPS ZOZ w Lęborku.

Osiągnięte przez SPS ZOZ w Lęborku wyniki w latach 2020-2021 jednoznacznie nie wskazywały wpływu zmian legislacyjnych o charakterze powszechnie obowiązującym na wynik finansowy. Istotnym obciążeniem był obowiązek odpracowania udzielanych okresowo zaliczek wynikających z umów NFZ w latach 2020-2021. Ponadto wycena usług zdrowotnych nie uwzględniała zwiększonych kosztów, w szczególności z tytułu wynagrodzeń. Sytuacja była monitorowana i w ramach współpracy z innymi szpitalami powiatowymi rozważana była podjęcie odpowiednich kroków prawnych w razie braku zmiany sposobu finansowania zadań ustawowych ze środków publicznych NFZ.

(akta kontroli str. 338-339)

2.7. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania SPS ZOZ w Lęborku – wg stanu na: 31 grudnia 2020 r., 31 grudnia 2021 r. oraz 30 czerwca 2022 r. – wyniosły odpowiednio: 53 362,6 tys. zł, 59 826,8 tys. zł i 65 939,5 tys. zł.

Zobowiązania ogółem (stan na 30 czerwca 2022 r.) wyniosły 35 503,5 tys. zł., z czego 31 755,2 tys. zł (89,4%) stanowiły zobowiązania niewymagalne i 3 748,3 tys. zł (10,6%) zobowiązania wymagalne. Największy udział w zobowiązaniach wymagalnych (35,5%) stanowiły zobowiązania trwające od 31 do 90 dni (kwota 1 331,1 tys. zł). Zobowiązania wymagalne do 15 dni stanowiły 13,2%, 16-30 dni 15,8%, 91-180 dni 29,6% i 181-365 dni 5,9%. Zobowiązania powyżej 12 miesięcy wyniosły 1,3 tys. zł.

Kwoty zobowiązań wymagalnych wyniosły odpowiednio: 971,6 tys. zł, 3 322,4 tys. zł i 3 748,3 tys. zł (pozycja bilansu: III.3.d. Zobowiązania krótkoterminowe wobec pozostałych jednostek z tytułu dostaw i usług o okresie wymagalności do 12 miesięcy).

Zobowiązania wymagalne według stanu na 30 czerwca 2022 r. obejmowały 1162 pozycji w wysokości od 0,01 zł do 74,6 tys. zł, wobec 147 kontrahentów. Struktura ilościowo-terminowa kształtowała się następująco: trzy zobowiązania na łączną kwotę

4,83 zł, których termin upłynął przed 2020 r.; cztery zobowiązania (910,2 zł), których termin minął w 2020 r.; 88 zobowiązań (220,9 tys. zł), których termin upłynął w 2021 r. i 1068 zobowiązań (3 526,5 tys. zł), których termin upłynął do dnia 30 czerwca 2022 r.

(akta kontroli str. 340-585)

Zastępca dyrektora ds. finansowych wyjaśnił, że przyczynami nieregulowania zobowiązań były:

- wycena punktu rozliczeniowego dla świadczeń rozliczanych w ramach ryczałtu, niewspółmierna do wzrostu cen na rynku towarów i usług, w tym kontraktów medycznych oraz wzrostu wynagrodzeń pracowników regulowanych ustawowo,
- obowiązek spłaty „zaliczek” udzielonych w okresie stanu epidemii, kiedy SPS ZOZ w Lęborku otrzymywał co miesiąc 1/12 wartości umowy z NFZ w celu utrzymania ciągłości działalności pomimo spowodowanego wieloma czynnikami braku możliwości realizacji pełnych realizacji świadczeń,
- brak możliwości skorzystania w okresie pandemii przez SPS ZOZ w Lęborku jako jednostki sektora finansów publicznych z tarczy Antykryzysowej COVID-19,
- ograniczenie zdolności finansowych SPS ZOZ w Lęborku na skutek wzrostu kosztów finansowych, w szczególności stóp procentowych zobowiązań kredytowych,
- wysoka awaryjność oraz istotny wzrost kosztów serwisu sprzętu medycznego i technicznego,
- zobowiązania kierowników podmiotów leczniczych do sukcesywnego zwiększania poziomu wynagrodzeń,
- ograniczona dostępność specjalistycznej kadry medycznej, przede wszystkim w grupach zawodowych lekarzy i pielęgniarek oraz konieczność konkutowania z innymi podmiotami o kadrę, o pacjentów korzystających ze świadczeń oraz o poziom finansowania,
- realizacja świadczeń gwarantowanych na rzecz osób nieubezpieczonych, wobec których dochodzenie należności co najmniej w połowie jest niemożliwe i generuje wysokie i nieskuteczne koszty egzekucji.

(akta kontroli str. 588-592)

Według stanu na dzień 30 czerwca 2022 r. nie wystąpił przypadek zaprzestania dostaw towarów lub świadczenia usług na rzecz SPS ZOZ w Lęborku w związku posiadanymi przez kontrolowaną jednostkę zobowiązaniami płatniczymi.

(akta kontroli str. 1214)

W okresie objętym kontrolą wystąpiły następujące przesunięcia terminów płatności zobowiązań SPS ZOZ w Lęborku:

- w 2020 r.:
  - a) wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych³¹: trzy odroczenia zapłaty składek za marzec-maj 2020 r., a następnie trzy ich rozłożenia na raty, trzy rozłożenia na raty zapłaty składek za sierpień-październik 2020 r.,
  - b) wobec pozostałych kontrahentów: 22 rozłożenia na raty zapłaty zobowiązań z dostaw i usług,
- w 2021 r.:
  - a) wobec ZUS: rozłożenie na raty zapłaty składek listopad 2020 r., odroczenie zapłaty składek za wrzesień 2021 r.,

---

³¹ Dalej: ZUS.

- b) wobec pozostałych kontrahentów: 22 rozłożenia na raty zapłaty zobowiązań z dostaw i usług,
- w 2022 r.:
  - a) wobec ZUS: dwa odroczenia zapłaty składek za październik-listopad 2021 r., a następnie rozłożenia na raty zapłaty składek za wrzesień-listopad 2021 r., dwa odroczenia zapłaty składek za maj-czerwiec 2022 r.,
  - b) wobec pozostałych kontrahentów: 12 rozłożeń na raty zapłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług,
  - c) wobec Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych: porozumienie pomiędzy SPS ZOZ w Lęborku a organizacjami związkowymi w sprawie przekazania odpisu podstawowego do dnia 30 września 2022 r.

(akta kontroli str. 637-898)

2.8. SPS ZOZ w Lęborku w całym okresie objętym kontrolą odnotowały ujemny wynik finansowy netto, tj.: -488,0 tys. zł za 2020 r., -3 046,5 tys. zł za 2021 r. i -3 918,0 tys. zł. za I półrocze 2022 r.

Ze względu na stratę netto za 2019 r. (- 3 680,4 tys. zł) SPS ZOZ w Lęborku w lipcu 2020 r. sporządził zgodnie z art. 59 ust. 4 udl program naprawczy na lata 2020-2022³². Pismem z 3 sierpnia 2020 r. przedłożono program naprawczy w celu zatwierdzenia podmiotowi tworzącemu. Następnie 16 października 2020 r. SPS ZOZ w Lęborku przedłożył korektę pkt 8 programu – „Prognoza finansowa”. 26 listopada 2020 r.³³ program naprawczy oraz jego korekta zostały zatwierdzone.

W związku ze stratą netto wykazaną w sprawozdaniu finansowym za 2020 r. SPS ZOZ w Lęborku we wrześniu 2020 r. sporządził aktualizację³⁴ programu naprawczego na lata 2021-2023³⁵. Pismem z 30 września 2021 r. przedłożono ww. aktualizację programu naprawczego w celu zatwierdzenia podmiotowi tworzącemu. Następnie SPS ZOZ w Lęborku sporządził aneks do aktualizacji programu naprawczego, uzupełniający na listopad 2021 r. informacje w zakresie: przyczyn powstania straty, działalności SPS ZOZ w Lęborku w okresie ograniczonych zdolności do realizacji części statutowych zadań, wdrożonych działań naprawczych oraz znaczenia Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w perspektywie dalszej działalności SPS ZOZ w Lęborku. Aneks przekazano 5 listopada 2021 r. w celu zatwierdzenia podmiotowi tworzącemu. 29 listopada 2021 r.³⁶ zatwierdzona została aktualizacja programu naprawczego oraz jej aneks.

(akta kontroli str. 899-1074)

Zastępca dyrektora ds. finansowych wyjaśnił, że na realizację programu naprawczego istotny wpływ wywarła epidemia COVID-19 oraz wyznaczenie SPS ZOZ w Lęborku do zabezpieczenia opieki nad pacjentami z podejrzeniem i zakażeniem SARS-CoV-2.

Pomimo czasowej zmiany profilu realizowanych świadczeń oraz wprowadzania ograniczeń w realizacji m.in. procedur zabiegowych, SPS ZOZ w Lęborku realizował zadania z programu naprawczego. Pomimo podjętych działań naprawczych

³² Program Naprawczy Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lęborku na lata 2020-2022, dalej: program naprawczy.

³³ Uchwała nr XXIII/175/2020 z 26 listopada 2020 r. w sprawie zatwierdzenia Programu naprawczego Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lęborku na lata 2020-2022.

³⁴ Dalej: aktualizacja programu naprawczego.

³⁵ Program Naprawczy Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lęborku na lata 2020-2022 – aktualizacja na lata 2021-2023.

³⁶ Uchwała nr XXXIV/237/2021 z 29 listopada 2021 r. w sprawie zatwierdzenia Programu naprawczego Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lęborku na lata 2020-2022 – aktualizacja 2021-2023.

optymalizujących obszary świadczeń opieki, pozyskania nowoczesnego sprzętu medycznego oraz dodatkowych obszarów finansowania SPS ZOZ w Lęborku nie osiągnął pełnej zdolności do przeprowadzenia planowanych reform zgodnie z przyjętym programem naprawczym. Na skutek wystąpienia okoliczności związanych z czasowym wydzieleniem obszaru opieki dla pacjentów z rozpoznaniem COVID-19, w jednostce powstały ograniczenia uniemożliwiające pełną realizację zaplanowanych procesów naprawczych. Ponadto, wpływ na zmianę zaplanowanych wyników w prowadzonej działalności miał wzrost kosztów dostaw towarów i usług oraz egzekwowany przez NFZ model spłaty zaliczek udzielonych w latach 2020-2021.

(akta kontroli str. 1219-1229)

2.9. Wskaźniki ekonomiczno-finansowe SPS ZOZ w Lęborku w latach 2020-2021 wyniosły odpowiednio:

- 1) Wskaźniki zyskowności:
  - a) wskaźnik zyskowności netto³⁷: - 0,59% i - 2,87%;
  - b) wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej³⁸: - 0,14% i - 2,64%;
  - c) wskaźnik zyskowności aktywów³⁹: - 0,86% i - 5,30%;
- 2) Wskaźniki płynności:
  - a) wskaźnik bieżącej płynności⁴⁰: 0,46 i 0,38;
  - b) wskaźnik szybkiej płynności⁴¹: 0,30 i 0,27;
- 3) Wskaźniki efektywności:
  - a) wskaźnik rotacji należności⁴²: 25 dni i 22 dni;
  - b) wskaźnik rotacji zobowiązań⁴³: 36 dni i 28 dni;
- 4) Wskaźniki zadłużenia:
  - a) wskaźnik zadłużenia aktywów⁴⁴: 52,22% i 57,17%;
  - b) wskaźnik wypłacalności⁴⁵: 11,87 i - 57,30.

Wybrane wskaźniki potwierdzają trudną pod względem ekonomiczno-finansowym sytuację SPS ZOZ w Lęborku. Wskaźnik zyskowności netto osiągnął wartość ujemną, gdyż jednostka nie miała zdolności do generowania zysków, również z samej działalności operacyjnej. Polepszeniu rok do roku uległy wskaźniki rotacji należności i zobowiązań. Uzyskana wartość wskaźnika rotacji należności wskazuje na racjonalną ich ściągalskość. Wykazany poziom wskaźnika zadłużenia aktywów przedstawia stopień finansowania majątku SPS ZOZ w Lęborku kapitałami obcymi

³⁷ Wynik netto x 100% / przychody netto ze sprzedaży produktów + przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów + pozostałe przychody operacyjne + przychody finansowe.

³⁸ Wynik z działalności operacyjnej x 100% / przychody netto ze sprzedaży produktów + przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów + pozostałe przychody operacyjne.

³⁹ Wynik netto x 100% / średni stan aktywów.

⁴⁰ Aktywa obrotowe - należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy - krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (czynne) / zobowiązania krótkoterminowe - zobowiązania z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy + rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe.

⁴¹ Aktywa obrotowe - należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy - krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (czynne) - zapasy / zobowiązania krótkoterminowe - zobowiązania z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy + rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe.

⁴² Średni stan należności z tytułu dostaw i usług x liczba dni w okresie (365) / przychody netto ze sprzedaży produktów + przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów.

⁴³ Średni stan zobowiązań z tytułu dostaw i usług x liczba dni w okresie (365) / przychody netto ze sprzedaży produktów + przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów.

⁴⁴ (zobowiązania długoterminowe + zobowiązania krótkoterminowe + rezerwy na zobowiązania) x 100% / aktywa razem.

⁴⁵ Zobowiązania długoterminowe + zobowiązania krótkoterminowe + rezerwy na zobowiązania / fundusz własny.

(zobowiązaniami) na jeszcze bezpiecznym, jednak wysokim poziomie. Jednakże wskaźnik wypłacalności w 2020 r., jak i 2021 r. przekroczył bezpieczne granice, informując o wystąpieniu w zakresie możliwości utraty zdolności do regulowania zobowiązań przez SPS ZOZ w Lęborku.

(akta kontroli str. 508-511, 1075-1076)

2.10. SPS ZOZ w Lęborku, niezgodnie z art. 53a ust. 1 udl, nie udostępnił na stronie BIP podmiotowej SPS ZOZ w Lęborku raportów o sytuacji ekonomiczno-finansowej samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej w terminie dwóch miesięcy od dnia upływu terminu do sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Kontrola wykazała, że poszczególne raporty zostały opublikowane na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Lęborku odpowiednio: 26 czerwca 2020 r., 25 czerwca 2021 r. oraz 23 czerwca 2022 r.

(akta kontroli str. 1080)

2.11. W okresie objętym kontrolą obowiązywało łącznie 21 umów dotyczących gospodarowania posiadaniem mieniem: 13 umów najmu pomieszczeń i powierzchni reklamowej, dwie umowy dzierżawy pomieszczeń pracowni rezonansu magnetycznego oraz stacji dializ, umowa użyczenia koncentratora tlenu oraz cztery umowy sprzedaży – trzech pojazdów medycznych oraz kosza na śmieci.

(akta kontroli str. 1131-1210)

Badanie trzech umów udostępnienia majątku rzeczowego⁴⁶ oraz transakcji bezumownego zbycia pojazdu wykazało, że gospodarowanie mieniem odbywało się zgodnie z obowiązującymi w SPS ZOZ w Lęborku zasadami określonymi przez podmiot tworzący, w tym uzyskiwanie zgody tego organu.

(akta kontroli str. 1133-1210)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiło nieodpłatne użyczenie majątku lub inna forma nieodpłatnego udostępnienia majątku rzeczowego.

(akta kontroli str. 1079)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Obowiązująca w SPS ZOZ w Lęborku Polityka rachunkowości nie zawierała opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym w szczególności metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania, a ponadto określenie wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji. Powyższy obowiązek wynikał z art. 10 ust. 1 pkt 3 c) ustawy o rachunkowości, w związku z prowadzeniem przez SPS ZOZ w Lęborku ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera.

Tymczasem w § 24 pkt 5 „Wykaz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach danych” Polityki rachunkowości zawarto jedynie odesłanie do dokumentacji użytkowej wykonawcy systemu ze wskazaniem

⁴⁶ Umowa nr 13/05/2019 z 3 grudnia 2019 r. dotycząca dzierżawy pomieszczeń pracowni rezonansu magnetycznego, Umowa z 22 maja 2017 r. dotycząca eksploatacji urządzeń do odbioru programów telewizyjnej publicznej oraz pobierania opłat za korzystanie z tych urządzeń, Umowa z 18 października 2012 r. dotycząca dzierżawy zespołu pomieszczeń Stacji Dializ.

elementów przez tą dokumentację zawieranych, a które zgodnie z powyższą regulacją powinny widnieć w Polityce rachunkowości.

Dyrektor SPS ZOZ w Lęborku w dniu 27 września 2022 r. (tj. w trakcie trwania niniejszej kontroli NIK) zarządzeniem nr 35/2022⁴⁷ wprowadziła uzupełnienie Polityki rachunkowości o elementy wymagane art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c) ustawy o rachunkowości. W Polityce rachunkowości w dziale IV „Sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych” rozszerzono § 24 pkt 5 „Wykaz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach danych” o bardziej szczegółowy opis funkcjonującego systemu.

(akta kontroli str. 5-38 i 1741-1762)

2. W Polityce rachunkowości SPS ZOZ w Lęborku nie ujęto szczegółowych zasad szacowania prawdopodobnych przyszłych rezerw na odszkodowania z tytułu zdarzeń medycznych i szacowania rezerw na świadczenia na rzecz pracowników.

Stosownie do art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy o rachunkowości: „Poszczególne składniki aktywów i pasywów wycenia się stosując rzeczywiście poniesione na ich nabycie (wytworzenie) ceny (koszty), z zachowaniem zasady ostrożności. W szczególności należy w tym celu w wyniku finansowym, bez względu na jego wysokość, uwzględnić: (...) 5) rezerwy na znane jednostce ryzyko, grożące straty oraz skutki innych zdarzeń.”

SPS ZOZ w Lęborku w okresie objętym kontrolą utworzył rezerwy dotyczące odpraw emerytalnych, nagród jubileuszowych oraz zobowiązań cywilnoprawnych i ujął je w sprawozdaniach finansowych za 2020 r. i za 2021 r., jednak szczegółowe metody, jakimi wyceniono te rezerwy, nie posiadały odzwierciedlenia w Polityce rachunkowości.

Zastępca dyrektora ds. finansowych wyjaśnił, iż w procesie ustalania, szacowania i ewidencjonowania rezerw w SPS ZOZ w Lęborku stosował Krajowy Standard Rachunkowości nr 6 z 21 marca 2014 r.

Dyrektor SPS ZOZ w Lęborku w dniu 20 września 2022 r. (tj. w trakcie trwania niniejszej kontroli NIK) zarządzeniem nr 33/2022⁴⁸ wprowadziła zmiany do Polityki rachunkowości, zmieniając brzmienie § 11 o wskazanie stosowania Krajowego Standardu Rachunkowości.

(akta kontroli str. 47, 1229)

3. Dyrektor SPS ZOZ w Lęborku nie udostępniła raportów o sytuacji ekonomiczno-finansowej samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej w Biuletynie Informacji Publicznej SPS ZOZ w Lęborku w terminie dwóch miesięcy od dnia upływu terminu do sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego, co było niezgodne z art. 53a ust. 1 udl, przy czym zostały one sporządzone terminowo, tj. 29 maja 2020 r., 31 maja 2021 r. oraz 31 maja 2022 r.

(akta kontroli str. 1081, 1096, 1113)

Zastępca dyrektora ds. finansowych wyjaśnił, że raporty o sytuacji ekonomiczno-finansowej były uprzednio publikowane na stronie internetowej BIP organu założycielskiego w terminach: 23 czerwca 2020 r., 24 czerwca 2021 r. oraz

⁴⁷ Zarządzenie nr 35/2022 Dyrektora Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lęborku z dnia 27 września 2022 r. w sprawie wprowadzenia zmian do „Zasad (polityki) rachunkowości Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Lęborku”.

⁴⁸ Zarządzenie nr 33/2022 Dyrektora SPS ZOZ w Lęborku z dnia 20 września 2022 r. w sprawie wprowadzenia zmian do „Zasad (polityki) rachunkowości Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Lęborku”.

25 czerwca 2022 r. Zostały one udostępnione terminowo, tj. do dwóch miesięcy od dnia upływu terminu do sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego.

(akta kontroli str. 1079-1080)

Dyrektor SPS ZOZ w Lęborku w dniu 19 września 2022 r. (tj. w trakcie trwania niniejszej kontroli NIK) udostępniła raporty o sytuacji ekonomiczno-finansowej za okres objęty kontrolą na stronie BIP podmiotowej SPS ZOZ w Lęborku.

OCENA CZĄSTKOWA

SPS ZOZ w Lęborku prowadził gospodarkę finansową w oparciu o plan finansowy, który był aktualizowany stosownie do sytuacji ekonomicznej, tj. braku wystarczających środków na pokrycie kosztów działalności leczniczej, skutkującej zwiększającą się sumą zobowiązań. W całym okresie objętym kontrolą jednostka odnotowywała ujemny wynik finansowy netto, z roku na rok pogłębiając tę stratę. Co prawda rosły przychody ogółem SPS ZOZ w Lęborku (o 28,01% w roku 2021 w stosunku do roku poprzedniego), ale w jeszcze większym tempie wzrastały koszty ogółem jednostki (w roku 2021 r. większe o 30,93% w stosunku do roku 2020). Ponad 40% kosztów ogółem stanowiły wynagrodzenia. Należności SPS ZOZ w Lęborku w większości były nieprzeterminowane, natomiast wobec należności przeterminowanych SPS ZOZ w Lęborku podejmował działania w celu odzyskania. Zobowiązania jednostki w 2021 r. wzrosły o 12,11% w stosunku do roku poprzedniego i były w ponad 80% niewymagalne, a wobec rosnących zobowiązań wymagalnych (z kwoty 971,6 tys. zł w 2020 r. do kwoty 3322,4 tys. zł, tj. przyrost o 341,9%) prowadzono działania, które zapobiegały naliczaniu odsetek i zerwaniu współpracy z dostawcami. SPS ZOZ w Lęborku opracował program naprawczy, dostosowywany do sytuacji ekonomicznej placówki. Zasady rachunkowości obowiązujące w jednostce były na ogół zgodne z uregulowaniami wskazanymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴⁹ (dalej: „ustawa o rachunkowości”). Jednak Polityka rachunkowości nie w pełni odpowiadała wymogom tej ustawy i została uzupełniona w trakcie trwania niniejszej kontroli NIK. Raportów o sytuacji ekonomiczno-finansowej nie udostępniono na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej (dalej: „BIP”) SPS ZOZ w Lęborku – naruszając tym art. 53a ust. 1 udl. Raporty te zostały zamieszczone na stronie BIP Szpitala w trakcie trwania niniejszej kontroli NIK.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Wniosek	Zapewnienie przekazywania wniosków do Rejestru w terminach i w zakresie zgodnym z udl.
Uwagi	NIK nie sformułowała wniosków pokontrolnych.

⁴⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, 21 października 2022 r.

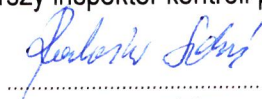
Kontrolerzy
Alicja Szczepaniak
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku
Dyrektor

p.o. WIC
NAJWY
LEGATURY
KONTROLI

.....
podpis

Radosław Sobuś
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

